

מ"טור פרידה"
למציאות מרה
עמ' 9

מועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדורן

ZO HADEREKH زوهديرخ

גיליון 16 / 17 באפריל 2024

איראן: ההסלמה המסוכנת

מחריף מאבק
המורים / 6

חוק הלאום של מודי / 8

יומני היקר והריק

"לאחר מאבק משפטי שניהלה עמותת הצלחה ויועצה המשפטי עו"ד אלעד מן, ניאות משרד ראש הממשלה למלא אחר חובת חוק חופש המידע, והעביר את יומן העבודה של ראש הממשלה בנימין נתניהו מהשנה האחרונה, בדגש על חודשי המלחמה. עיון ביומניו של נתניהו בחודשים אוקטובר-נובמבר מגלה כי הגם שרוב הפגישות והדיונים שבהם נכח נתניהו חסויים (ומושחרים) — הרי שבהשוואה ליומני שרים אחרים שפורסמו לא ניתן לחמוק מממצאים בולטים: תוכן הפעילות דל יחסית, ודאי לשעת מלחמה (גם הפעילות החסויה מופיעה ביומנים ומושחרת); ויום העבודה של נתניהו מתחיל ממש מאוחר: לא לפני 10:00 בבוקר, לא מעט ב-11:00 וב-12:00 — ולעתים גם ב-13:00. בימי המלחמה נהג נתניהו לצאת בשעות בוקר מאוחרות יחסית ממעונו הפרטי בקיסריה או מהווילה של המיליארדר האמריקני סיימון פאליק בירושלים (המצוידת במקלט אטומי). באשר לתוכן הפגישות שכן הותרו לפרסום ביומנים — בולטת בו חבורת היועצים האולטרה-ימניים שבהם נועץ נתניהו עם פרוץ המלחמה: אפי איתם, יעקב עמידור ויפתח רון טל (חלקם התראיינו אז בכלי התקשורת ויצאו להגנת ראש הממשלה). פגישה נוספת קיים נתניהו עם פורום הביטחוניסטים הימניים."

4.4. אבי בר-אלי, "דה מרקר",

דברים בשם אומרם

הימין מפקיר את הרחוב למחאה

"במשך שנה שלמה אי אפשר להסתובב במרכזי הערים הגדולות בישראל בלי להיתקל באינספור שלטי חוצות שצעקו בקול גדול 'לך' או הניפו אגרוף של 'תתנגדו', והכול בהיקף ובעוצמה שלא נראו פה מעולם. וגם מול הקמפיין ההוא — קול דממה דקה. למעט פעולות מבורכות מאוד אך חדרפעמיות, הרחוב היה שטוף במסר אחד. מה בעצם קורה פה? מדוע הימין, או הצד השמרן יותר, מפקיר פעם אחר פעם את הרחוב והפרסום, ומסתפק בכנסים או בפרסום פנימה בבית לקהל שבו?"

מתן לרמן, "מקור ראשון", 8.4

למרות המלחמה? בגלל המלחמה!

"למרות המלחמה: דיפלומט מייקרת מותגים כמו מילקה, היינץ, קיקומן, אולווייז, הד אנד שולדרס וקלוגס עד 15%."

מירב קריסטל, "וויינט", 9.4

מופע האימים של טלי גוטליב

"חברת הכנסת טלי גוטליב (הליכוד) פצחה בשירה על בימת הכנסת, וקראה לשאר חברי המליאה 'להצטרף בפומון'. את השירה פתחה ב'אחמד טיבי התבכין, רצה לשלוט בכנסת, התרגל להיות היו"ר, אך גוטליב מתנגדת. לה, לה, לה - לא יקרה, לה, לה, לה - אף פעם, לה, לה, לה - למה? כי אתה תומך טרור'. משם המשיכה גוטליב לשיר 'איימן עודה התרגל שהכול מותר לו, גם לפגוע ולהשתלח בחיילינו. לה, לה, לה - לא יקרה, לה, לה, לה - אף פעם, לה, לה, לה - למה? כי אתה תומך טרור'. גוטליב לא עצרה שם, ואמרה לחברת עאידה תומא-סלימאן 'בואי, בואי עכשיו תורן'. 'לעאידה יש קושי עם דיווח, אך אנו מפריכים את שקריה לכל רוח. לה, לה, לה - לא יקרה, לה, לה, לה - אף פעם, לה, לה, לה - למה? כי את תומכת טרור'. אחרון, 'אך לא חביב' לדבריה של גוטליב, היה ח"כ עופר כסיף. 'לא ירחק היום שהוא מילה כאן לא יוסיף'."

דקלה אהרון שרון, "כאן", 4.4

אם זו אפוזיציה... מי צריך קואליציה

"ח"כ איתן רול (יש עתיד) מאשים את חד"ש-תע"ל בדף מסרים שנועד לנסות ולקעקע נרטיב של פשעי מלחמה, רצח עם ויכל הדברים שהם אוהבים לזרוק כלאחר יד בלי שום אחריות'. בנאום במליאה אמר כי קריאה לחיילי צה"ל רוצחים היא הסתה שאינה חוסה תחת חופש הביטוי, והתקלה היא שדבריהם חוסים תחת חסינותם כחברי הכנסת. רול קרא לכלל הסיעות הציוניות להכריז שבבחירות הבאות כולן יפעלו לפסילתם מהתמודדות לכנסת של חברי הכנסת איימן עודה, עאידה תומא-סלימאן, עופר כסיף ואחמד טיבי, שלדבריו 'עושים אבו-עלי על הבית הזה'. ח"כ אופיר כץ השיב לו כי גם אם הכנסת תפסול - בג"ץ יחזיר אותם."

עידן יוסף, "מחלקה ראשונה", 3.4

**מכתבים
למערכת**

יום הזיכרון המשותף

אנו נרגשים ונרגשות להזמין אתכם לטקס יום הזיכרון המשותף הישראלי-פלסטיני לשנת 2024. בתוך האלימות, הייאוש והפילוג הכי עמוק בהיסטוריה שלנו, אנחנו בוחרים ובוחרות ללכת בדרך אחרת.

כעת, בשנת ה-19, הטקס הוא הזדמנות להרהר, להתאבל, להכיר בכאבו של האחר, אבל גם להרגיש שיש תקווה. מאז 7 באוקטובר 2023, עשרות אלפי חיים נגדעו, משפחות נקרעו, ילדים בטראומה. עכשיו יותר מתמיד עלינו להמשיך לעמוד יחד, לדרוש את סיום המלחמה ולקרוא לפתרון מדיני שמביא חירות, צדק וביטחון לכולם. אבל משותף אנו מבקשים לא להשוות חוויות, אלא להפוך את הייאוש לתקווה ולבנות חמלה סביב האנושיות המשותפת שלנו. אנו מזכירים לעצמנו ולעולם כי כיבוש, דיכוי וקונפליקט אינם בלתי נמנעים.

הטקס השנה, שיתקיים ב-12 במאי בשעה 20:30, יתמקד בסיפוריהם של ילדים, אשר הפשע היחיד שלהם הוא שנולדו פלסטינים או ישראלים. מה יהיה עתידו של הדור הבא?

בבקשה תמכו בטקס, כדי שנוכל להראות לעולם שיש קהילה מקומית שלא מוכנה להתיימש, שהקהילה הבינלאומית מאחורינו, ושיחד נוכל ליצור עתיד שליו יותר. בשנה שעברה צפו בנו בשידור חי 300,000 אנשים. בואו נגדיל את הקהילה שלנו, ונכריז שוב: מלחמה אינה גזירת גורל, יש דרך אחרת! בשלום ובסולידריות מישראל ומפלסטין,

רנה סלמן ואסתר קוראני

מנהלות משותפות, לוחמים לשלום
ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com
או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

המלחמה עם איראן: נקודות לדיון

5. כדי להיות 'צד', הציבו האייתולות את מאבק השחרור הפלסטיני במקום מרכזי באידיאולוגיה שלהם ואת אל-אקצה - כמרכיב במטרות ובריטואלים של המהפכה האיראנית (יום ירושלים האיראני, למשל). פותחה קונספציה אסטרטגית איראנית שלמה של לחימה באמצעות שליח והפעלה של זירות לחימה נוספות. גנרל קאסם סולימאני (שאר"ב רצחה ב-2020), שהיה שלוחו האישי של האייתוללה, הקים מיליציות בתימן, בעיראק ובסוריה. ההסלמה הנוכחית בין ישראל לאיראן נובעת ממעורבות האחרונה בחימוש ובאימון חמאס ובפתיחת חזית נוספת נגד ישראל באמצעות החיזבאללה.

6. איראן הקימה, תמכה, חימשה ואימנה מיליציות פרו-איראניות במדינות המשתרעות בשטח שבינה לבין ישראל. היא ציידה את המיליציות בטיילים ובכטב"מים שיכולים להגיע לישראל. כך יצרה איראן הטל כוח ונוכחות עקיפה בגבולות ישראל למרות היותה מרוחקת כ-1,500 ק"מ ממנה. למיליציות שני פנים: הגנתי והתקפי, תלוי בעיני המתבונן. השימוש במיליציות המאורגנות והמחומשות בידי משמרות המהפכה נראה לאיראנים תרוץ פורמלי מספיק לטענה בדבר אי-אחריות. אך ישראל והמערב אינם תופסים אותו ככזה. התקפות של משמרות המהפכה כלפי יהודים נעשו גם במקומות מרוחקים מישראל (למשל, הפיצוץ בקהילה היהודית בבואנוס איירס ב-1994, בו נהרגו 85 ונפצעו כ-300). מיליציות החות"ים בתימן פגעו בסעודיה (עראמקו, 2022). ישראל, המתמודדת עם תקיפות בלתי-סדירות מאז הקמתה, נוקטת מדיניות המטילה אחריות על מדינות, על מה שקיים בהן או יוצא מהן. 'המלחמה בין המלחמות' הוא שם שנתנה ישראל להתקפות המתמשכות שלה, בעיקר מהאוויר, על מטרות של איראן ושל המיליציות שהקימה בארצות המזרח-התיכון. התקפות תכופות אלה פגעו בשנים האחרונות קשות בשלוחי איראן וכן במתקנים ובמחסני החימוש שלהם.

7. הגורם הישיר למתח הנוכחי הוא הריגת גנרל חסן מהדווי מפקד 'כוח קודס' בסוריה ובלבנון (ועוד קצינים) בהתקפה ישראלית על הקונסוליה האיראנית בדמשק בראשית אפריל. בתגובה, תקפה איראן את ישראל במוצ"ש, 13.4, במטח כבד של כ-300 כטב"מים, טילי שיוט וטילים בליסטיים. ההסלמה שנקטה ישראל, לטענת האיראנים, הייתה בפגיעה בקונסוליה שהיא טריטוריה איראנית לכאורה. החידוש בתגובה האיראנית היה ההתקפה הישירה והמיודעת לראשונה של איראן על הבסיס של חיל האוויר הישראלי (נבטים). המטח היה חידוש משום שהסיר את העמימות. אנו עדים להתייזבות ישירה של שני הצדדים זה מול זה - לא בסתר ולא באמצעות שליח. האם מצד ישראל הייתה זו שגיאה או כוונת מכוון?

ישראל שברה את הכלים של הגישה העקיפה שיצרו האיראנים. היא מאתגרת את איראן לקרב 'פנים אל פנים'. בחיסול הגנרל בקונסוליה חשפה ישראל את ראייתה את מדינת איראן כ'ראש הנחש', זו שהנהיגה מאחור את מתקפת סינוואר ונסראללה. ב'משחק השחמט' שביניהן, עשתה ישראל מהלך על הלוח העליון מתוך כוונה שישפיע גם על הלוחות שמתחתיו: לוח לבנון ולוח עזה. אחרי שישראל ואיראן תקפו זו את זו, אנחנו קרובים יותר להתקפה מחודשת על עזה וגם להתקפה על לבנון.

אבישי ארליך

המשך המאמר בעמוד 10

אחלוק אתכם, הקוראים, נקודות למחשבה ולדיון על הרקע והמהות של האירועים בין ישראל ואיראן בשבוע שחלף:

1. המשבר הנוכחי בעזה, בלבנון ועם איראן מתחולל על שלושה לוחות שחמט אנכיים והיררכיים. ישנם קשרים והשפעות דו-כיווניות אך לא סימטריות בין הקונפליקטים: המשבר בעזה קבע את עיתוי המשבר הנוכחי בלבנון; המשבר בלבנון החרף, אך לא יצר את הקונפליקט עם איראן. לכל אחד משלושת המוקדים יש גם סיבות היסטוריות ומאפיינים משלו: שלושת הסכסוכים הם אוטונומיים. בתנאיי סכסוך, תנועות ומדינות קטנות מנסות להשיג בעלי ברית. אלה מצידם משתמשים בסכסוכים לקידום האינטרסים שלהם. פעולות למען קיום ושימור הבריתות החיצוניות הופכות בדרך זו מרכיב של הסכסוך עצמו: מחריפות או ממתנות אותו.

2. הסכסוך הצינוני-פלסטיני הוא אינהרנטי. יצירת חברת מתנחלים יהודית בפלסטין הייתה תלויה מלכתחילה בתמיכת מעצמות ולכן שירתה את האינטרס שלהן: ראשונה הייתה בריטניה; אח"כ, לזמן קצר, בריטניה וצרפת; ורוב הזמן, בתקופת המלחמה הקרה ולאחריה, ארה"ב והמערב. התנועה הלאומית הפלסטינית חיפשה בעלות ברית 'טבעיות' אצל העמים הערביים והאסלאמיים, במדינות הצייר במלחמת העולם השנייה ובברית-המועצות בתקופת המלחמה הקרה ולאחריה. כעת מוצאות התנועה הפלסטינית והתנועה הלאומית ערבית, המפולגות בתוכן, בעלות ברית בארה"ב או ביריבותיה רוסיה-סין-איראן. התמיכה בבעלות ברית יריבות מעצימה את הפירוד והיריבות במחנה הלאומי הערבי.

3. איראן, שאינה מדינה ערבית, אינה, לכאורה, צד-ישיר בסכסוך הישראלי-פלסטיני. במשטר השאה, לפני מהפכת חומייני, היו איראן וישראל בעלות ברית ופיתחו יחד אטום וטילים. המשטר באיראן הוא משטר אסלאמי שיעי דכאני במדינה דתית חזקה השואפת להגמוניה אזורית. מפלגות השמאל באיראן חוסלו באכזריות. איראן יצרה את המושג 'ציר ההתנגדות' ככלי להגברת השפעתה בקרב 'המדוכאים המוסלמים'. איראן משתמשת בתנועות מחאה, שיעיות בעיקר אך גם דתיות-לאומיות, בארצות סביבה כחלק מאסטרטגיה של גישה עקיפה: כדי לאפשר לעצמה פעילות חתרנית בארצות אחרות תוך מידור והפרדה נוחה מהן. ארצות-הברית היא האויב העיקרי של מהפכת האייתולות וישראל היא בת הברית הצבאית העיקרית של ארה"ב במזרח-התיכון (בצד טורקיה הבעייתית). הידיד של אויבי הוא אויבי.

4. לשם הרתעה, מפתחת איראן גרעין צבאי ונמצאת כרגע, לאחר כישלון המשא ומתן הבינלאומי, בעמדה של 'מדינת סף גרעינית'. ישראל, שארה"ב התירה לה להיות מדינה גרעינית, רואה בהתקרבות איראן לפצצה איום קיומי. לכן מוצגת הפצצה האיראנית כעילה פומבית, פנימית ובינלאומית, למלחמה אולטימטיבית באיראן. אך לאיראן זכות לגרעין כלכל מדינה אחרת; לישראל לא שמור מונופול גרעיני במזה"ת. איראן כמדינה גרעינית תגביר את סכנת המלחמה האזורית. לכן אנו בעד פירוז המזה"ת כולו מנשק אטומי. האטום הוא תירוץ בידי ישראל נגד איראן וגם מרכיב חשוב בתלות של ישראל במערב. פיתוח הנשק והפלטרומות לשיגורו זולל כספי עתק מכלכלות ישראל ואיראן, מונע פיתוח ומקבע אותן בבריתות עם מעצמות יריבות.

ילדה בת 7 נפצעה קשה מרסיס מיירט הכפרים הלא-מוכרים נותרו ללא הגנה

יצוין שח"כ עטאונה חשף בישיבת ועדת הכספים של הכנסת בנובמבר האחרון על העדר אמצעי מיגון מתאימים שבכוחם להגן על חייהם של כ-120 אלף התושבים אשר מתגוררים ב-35 יישובים לא-מוכרים ברחבי הנגב. צה"ל מסר, כי במתקפה האיראנית בלילה בין שבת לראשון נרשמו יותר מ-300 שיגורים. בהם: 100 טילים בליסטיים, 170 כלי טייס לא מאוישים – שרובם המכריע יורטו בטרם פגעו במטרתם. טילים וכטב"מים בודדים בהם נפלו בשטח ישראל והסבו נזק לאנשים, למבנים ולבסיס הצבאי נבטים בדרום.

משט החירות הבינלאומי יצא לדרך עם סיוע לעזה

משט החירות הבינלאומי, המוביל סיוע לפלסטינים תושבי עזה, יצא בשני (15.4) לדרך מכמה נמלים ברחבי הים התיכון. במסגרת עיתונאים ערב ההפלגה נמסר כי ספינות ייצאו מלוב, מלבנון ומטורקיה לעבר אל-עריש, בירת צפון סיני במצרים. הפעילים אמורים לפרוק בעיר זו כ-10 אלפים טונות סיוע ולהובילם למעבר רפיח. באיסטנבול פורסמה הודעה לפיה ספינה נוספת תפליג מסקנדינביה לאל-עריש במאי הקרוב. הספינות נשאו ציוד סיוע הומניטרי וכן עיתונאים ופעילי שלום ממדינות שונות: טורקיה, קנדה, דרום אפריקה, ספרד, ארה"ב, מלזיה, נורבגיה, ניו זילנד, מלזיה, ושוודיה. לפי הפרסום, במשט השתתפו, בין היתר, אליידה גווארה, בתו של צ'ה גווארה, וזולבלילה מנדלה, נכדו של נלסון מנדלה. "איש לא יישב בשקט וישתוק על מה שישראל עושה בעזה: רצח עם", מסרו היוזמים. "חייבים להציל את עזה ואת תושביה מהאכזריות של המלחמה הנוראה", הדגישו. דובר המשט שלח אצבע מאשימה: "ישראל גרמה למשבר הומניטרי ברצועה בממדים עצומים. סכנת רעב מרחפת על תושבי עזה והזמן להושיט עזרה אוזל במהירות. לכן, מול המצור הישראלי הממושך ומעורבות הצבא הישראלי במניעת הגעתו של הסיוע, יש צורך במתן מענה מדי". לדבריו: "היכן שממשלות כושלות בתפקידן לספק סיוע לרעבים – זה המקום לפעילות האזרחית-ההתנדבותית הלא-אלימה".

במאי 2010 יצא משט דומה מטורקיה לכיוון עזה במטרה לשבור את המצור הישראלי על הרצועה ולהעביר סיוע הומניטרי. במשט נטלו חלק שש ספינות ועליהן מאות פעילים. ישראל מנעה את הגעת הספינות לרצועה וחיילי שיטת 13 השתלטו עליהן מחוץ למים הטריטוריאליים של ישראל. במהלך ההשתלטות של החיילים על הספינה הגדולה "מאווי מרמרה" התפתח עימות אלים. מאש חיילים נהרגו תשעה פעילים ו-20 נפצעו. כן נפצעו עשרה חיילים, שניים מהם קשה.

התקרית חוללה משבר מדיני חמור ביחסי ישראל-טורקיה וסערה בעולם. ב-2013, בתיווך נשיא ארה"ב ברק אובמה, התנצלה ישראל בפני טורקיה על התקרית. שלוש שנים לאחר מכן הושג הסכם בין טורקיה לישראל, במסגרתו הסכימה ישראל לשלם פיצויים לנוסעי "מאווי מרמרה".

אמינה אלחסוני (בת 7) מהיישוב הערבי-בדואי הלא-מוכר אל-פורעה שליד ערד נפצעה קשה מרסיס מיירט, שחדר לראשה במהלך התקיפה האיראנית (בלילה שבין 20 ל-21 באפריל). אמינה אושפזה במחלקה לטיפול נמרץ ילדים בבית החולים סורוקה בבאר שבע ונשקפה סכנה לחייה. הטיילים והכטב"מים ששיגרה איראן יורטו ברובם בידי צבא ארה"ב, אך רסיסים מהם נפלו באזור ערד. שמונה בני אדם נוספים מהאזור נפצעו קל ופוננו לטיפול בבית החולים סורוקה.

אביה של אמינה, מוחמד אלחסוני, אמר בריאיון לכאן רשת ב: "כולנו ישנו. שמענו אזעקות, אבל אין לנו מקלט. הרופאים אומרים שהמצב של אמינה קשה. אבל מה שקורה קורה. עם השמע האזעקה, הוצאתי ארבעה ילדים החוצה, לאוטו, וכשחזרתי להוציא גם את הילדה, הטיל נפל בבית".

ליד אל-פורעה הוצבו אמנם שתי מיגוניות המשמשות בעיקר את ילדי הכפר. אך הן אינן יכולות לתת מענה לכל תושביו. כמה מהתושבים עזבו את בתיהם הדלים כדי להסתתר מאימת הטיילים מתחת לגשרים ובמעברי מים. בכסייפה, היישוב המוכר הקרוב, אשר שוכן 15 ק"מ מאל-פורעה, ובביר הדאג' הסתתרו התושבים במבנה בית הספר.

הנהלת פורום דו-קיום בנגב התריעה זה מכבר ובמיוחד מאז פרוץ המלחמה בעזה, על היעדר המיגון בכפרים הלא מוכרים. בהודעה הפורום (14.4) הודגש שהמחסור במיגון "כבר גבה חיי רבים, ביניהם שישה ילדים". לדברי הפורום, "הפקרתם של תושבי הכפרים הלא-מוכרים עולה בחיי אדם מאז פרוץ המלחמה. לכן הפתרונות להיעדר המיגון חייבים להיות מיידים, ויפה שעה אחת קודם".

ח"כ יוסף עטאונה (חד"ש-תע"ל) מסר בעקבות פציעתה של אלחסוני: "מאז תחילת המלחמה ועוד שנים קודם לכן זעקנו על מצוקת המיגון בכפרים הלא-מוכרים בנגב. אמינה אל-חוסני, בת 7, מאושפזת בבית החולים ועדיין נשקפת סכנה לחייה לאחר שנפגעה מרסיס טיל. בכל מלחמה, תושבי הכפרים הלא-מוכרים הם שמשלמים את המחיר הכבד ביותר. האשמים בהזנחה הם הממשלה ושריה שהפקירו את תושבי הכפרים הלא-מוכרים שוב ושוב. כמה עוד ילדים מהחברה הבדואית ייפגעו וייהרגו עד שהממשלה תתייחס אליהם כאזרחים שווים?".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לנסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 61264102

אין שוויון בזכויות, אין שוויון בחובות

בשנת 2022, שיעור הערבים בעלי תיק פתוח בהוצאה לפועל עמד על 35%.

סיבה מרכזית לשיעור הגבוה של בעלי חוב ערבים הוא ההדרה של ערבים משירותים פיננסיים בישראל. לפי סקר של הלמ"ס משנת 2018, ל-13% ממשקי הבית הערביים אין כלל חשבון בנק, לעומת 1% בלבד בקרב היהודים. "בין הדרה כלכלית לבין חובות מתקיים קשר דו-כיווני של סיבה ותוצאה: הדרה כלכלית עלולה להביא לחובות, וחובות עלולים להביא להדרה כלכלית. כך, למשל, היעדר היכולת לקבל הלוואה נוחה מהבנק יכול לדרדר חוב קטן לסחרור חובות מהיר, ולעתים מאלץ אנשים לקחת הלוואות בריבית דרקונית בשוק האפור", נכתב במחקר.

עם זאת, למרות שיעורם הגבוה של בעלי חוב ערבים, חלקה של האוכלוסייה הערבית בהליכי חדלות פירעון קטן יחסית. חלקם של האזרחים הערבים בהליכי חדלות פירעון נמוך יחסית - 30% בלבד. כיוון שהליכי חדלות פירעון הם הדרך החוקית להתמודד עם חובות שהחייב לא מסוגל להחזירם, ציפו החוקרים למצוא התאמה בין שיעור הערבים בהליכי חדלות פירעון לשיעורם בקרב בעלי החובות.

מחברי הדו"ח מצביעים על כמה סיבות לייצוג החסר של ערבים בהליכי חדלות פירעון: "הספרות על מיצוי זכויות מתעדת היטב את הקשיים של אנשים עניים, וקבוצות חברתיות מודרות שונות, ליזום באופן אקטיבי הליכים בירוקרטיים שעשויים לסייע להם בקבלת זכויות". זאת במיוחד כאשר מדובר בהליך משפטי הכרוך בהוצאות נוספות ובהיכרות עם החוק. קשיים אלה מועצמים אף יותר בשל פערי השפה וחוסר האמון של החברה הערבית במוסדות השלטון.

נדחפים לשוק האפור

ההדרה הפיננסית של האזרחים הערבים דוחפת רבים מהם ליטול הלוואות בשוק האפור. המלווים, שחלקם נמנים עם ארגוני פשע, אינם פותחים הליכי הוצאה לפועל נגד בעלי החוב. מנגד, בעלי החוב אינם מציינים אותם כנושים בהליכי חדלות פירעון. "תחת זאת, 'פירעון' החוב מושג לא אחת תוך שימוש באלימות", נכתב בדו"ח.

בסיכום המחקר מובאות ארבע המלצות בדבר מדיניות להתמודדות עם החובות בחברה הערבית. ראשית, להנגיש אשראי לעניים באמצעות גופי אשראי חברתיים ללא מטרת רווח. מנגנון כמו בנק הדואר, כחברה ממשלתית הפרוסה ברחבי הארץ, מסוגל לעשות זאת.

שנית, מוצע לקדם קמפיינים תקשורתיים בערבית ובעברית שיזהירו מפני נטילת הלוואות בשוק האפור ויסקפו מידע בסיסי על נטילת הלוואות מגורמים מוסמכים.

שלישית, מוצע לרשות האכיפה והגבייה לערוך הכשרות בקרב רשמי ההוצאה לפועל כדי לעודד אותם להעביר תיקים למסלול של חדלות פירעון. ורביעית, המחברים קוראים לרשויות לעודד בעלי חוב ערבים שאין להם יכולת לפרוע את חובותיהם לפתוח בהליך חדלות פירעון, בין השאר באמצעות העובדים בלשכות הרווחה.

א. בן יאיר

איור: מרכז אדוה - מידע על שוויון וצדק חברתי בישראל

החברה הערבית שוקעת במשבר חובות. אך הסדרי חדלות הפירעון (פשיטת רגל), שנועדו לאפשר שיקום כלכלי לחייבים, מגנים פחות על ערבים. מסקנה זו עולה ממחקר חדש שפרסם בשבוע שעבר מרכז אדוה תחת הכותרת: "חוב ללא תחתית: חובות וחדלות פירעון בחברה הערבית". את המחקר ערכו ד"ר מירי אנדבלד-סבג, מקס גרובמן וד"ר יובל לבנת. המחקר התפרסם בשיתוף עם הארגון דף חדש, שמטרתו לשים קץ לחובות של משפחות בישראל ולסייע להן למצוא את הדרך להיחלץ מהם בעזרת ליווי משפטי-שיקומי.

במבוא למחקר נכתב: "כלכלת האשראי בישראל הולכת ופורחת, ואיתה צומחים חובות משקי הבית. אך לא כל החובות נבראו שווים: האוכלוסייה הערבית בישראל חשופה יותר למצוקה כלכלית, בהשוואה לאוכלוסייה היהודית, ובו בזמן היא מופלית לרעה בשוק האשראי המוסדי. כך היא נדחקת לנטילת הלוואות מסוכנות בשוק האפור. הלוואות אלה קשורות לא אחת בפשע המאורגן, ומזינות אותו. הפער בין יהודים לערבים אינו מתמצה בשלב צבירת החובות אלא גם בשלב ההשתחררות מהם. דיני חדלות הפירעון נועדו לתת מענה לחייבים שלא עומדים בהחזר חובותיהם באמצעות הסדר משפטי של 'פטור' (מחיקת חובות), שיאפשר עבורם פתיחת דף חדש ושיקום כלכלי. אך כפי שעולה ממסמך זה, ההסדר המשפטי מגן פחות על האוכלוסייה הערבית".

מהנתונים המוצגים בדו"ח עולה כי חלקם של בעלי החוב הערבים בסך בעלי החובות עומד על 37% על אף שחלקה של החברה הערבית באוכלוסייה עומד על 21%. כמו כן, שיעור העוני בקרב משפחות ערביות עומד על 39% לעומת 15.6% באוכלוסייה היהודית. לפי הדו"ח, שיעור החובות הגבוה מוביל לשיעור גבוה בתיקי הוצאה לפועל הנפתחים נגד חייבים ערבים. לפי נתונים שפרסמה רשות האכיפה והגבייה

הממשלה: לחתוך בשכר המורים ולסתום פיהם

אפי מלכין, כי ידרוש לקזז ממשכורתם של המורים את המקדמות בסך 2,400 ₪ אותן קיבלו בראשית השנה כפיצוי על חודשי העבודה ללא הסכם שאמור היה כאמור להיחתם בדצמבר.

ביום ג', 9 באפריל, הוחרפו איומי האוצר. מלכין שיגר לסמנכ"לית כוח אדם בהוראה במשרד החינוך, סוניה פריץ, ולראש מנהל שכר והסכמי עבודה בשלטון המקומי, חגית מגן, מכתב ובו הנחיות לניכוי שכר ממורים הלוקחים חלק בעיצומים בהם נוקט הארגון.

על פי ההנחיה, החל ממשכורת מאי, על הרשויות המקומיות לנכות משכר המורים את המקדמות שקיבלו (בשישה תשלומים, 400 ₪ לחודש), וכן לנכות מהשכר על פי התעריף הבא: אי מתן ציון מגן - 5%

לכיתה; אי מתן ציון בבחינת מתכונת - 3% לכיתה; אי מסירת ציונים אחרים שהם חלק מציון המגן - 2% לכיתה; אי מסירת ציונים אחרים - 1% לכיתה; ביטול טיולים - 2.5% לכל טיול שבוטל; ביטול אסיפות הורים - 2.5% לכיתה; ולכל פעילות אחרת שבוטלה - 2.5% לכיתה. אולם סך ההפחות הכולל לא יעלה על 15% לחודש. יש לציין כי משרד החינוך הביע את התנגדותו לדרישה לניכוי משכר המורים הנוקטים בעיצומים. השלטון המקומי לא התייחס עד כה פומבית לדרישה.

"בשל התעקשות משרד האוצר שלא לנהל מו"מ ענייני עם ארגון המורים לחתימה על הסכם קיבוצי - יוחרפו העיצומים", נאמר בהודעת ארגון המורים למחרת שיגור האיומים. ההודעה הבהירה כי לאחר החזרה מחופשת הפסח לא יבוצעו כל פעילויות מחוץ לכותלי בית הספר גם בשעות הלימודים ולא יתקיימו טקסים ומסיבות סיום. טקסי יום הזיכרון ויום השואה הוחרגו מכלל העיצומים. "ההתנהגות הבייונית של האוצר נגד ציבור המורות והמורים שנושאים הן בנטל המלחמה והן בלמידה בתנאי חירום היא קו אדום. אם מיששה באוצר חושב שבאמצעות כיפופי ידיים הם ישברו אותנו הוא טועה טעות מרה", סיכמה ההודעה.

תגובות ההורים והתלמידים

הנהגת ההורים הארצית עתרה בתגובה לכג"ץ בדרישה מהמדינה להסביר, מדוע לא תיכנס מיד למו"מ אינטנסיבי עם ארגון המורים לגבי הסכם קיבוצי, ובכך תוביל להפסקת העיצומים. מועצת התלמידים והנוער הארצית הכריזה (28.3) על שביתת אזהרה בת יום אחד במחאה על אי חתימת ההסכם בין משרד האוצר וארגון המורים. בשביתה נטלו חלק למעלה מרבע מיליון תלמידים בחינוך העל יסודי.

במקביל, התבטא לאחורונה ארז לראשונה גם בעניין הצעת החוק של ח"כ עמית הלוי (ליכוד), לפיה לשר החינוך ולמנכ"ל משרדו תינתן סמכות לשלילת תקציבים ממוסדות ולפיטורי מורים בשל "גילוי הזדהות עם מעשה טרור". לדברי ארז, הצעת חוק זו עלולה לאפשר לשר ולמנכ"ל לפטר כל מורה שיביע עמדה שלא נוחה להם מטעמים פוליטיים. בראיון שהעניק ב-1 באפריל לענת דוידוב ברדיו fm103 אמר ארז: "רוצים להחליש אותנו מבחינה תעסוקתית וכלכלית, ואחר כך גם לסגור לנו את הפה".

אדם אלי

שר האוצר בצלאל סמוטריץ' והממונה על השכר אפי מלכין (צילום: משרד האוצר)

ימים בודדים לפני היציאה לחופשת הפסח, הודיע ארגון המורים העל-יסודיים על החרפת העיצומים בהם הוא נוקט לאחרונה. זאת במחאה על אי חתימת הסכם השכר החדש בינו לבין משרד האוצר. כזכור, בתחילת השנה נמנעה שביתה בתיכונים לאחר שמשרד האוצר וארגון המורים הגיעו להבנות במרבית הנושאים. ארגון המורים הסכים לפתוח את שנת הלימודים תוך התחייבות מצד האוצר כי ההסכם כולו ייחתם עד חודש דצמבר 2023. אולם בחסות המלחמה, חזרו בהם אנשי משרד האוצר מהסיכומים. כעת מתנה האוצר את תוספות השכר והחתימה על ההסכם בויתורים נוספים מצד ארגון המורים.

לדברי אנשי הארגון, ההסכמות בינם לבין האוצר בקיץ האחרון כללו הבנה, לפיה מורים שיעברו להעסקה בחוזים אישיים יהיו כפופים למסגרת ולהגנות שמעניק ההסכם הקיבוצי. כלומר, הרכיב האישי של החוזים יהיה תוספת להסכם הקיבוצי, ולא יחליף אותו. כעת, אך האוצר חזר בו מההסכמות בנושא, ודורש כי החוזים יהיו חוזים אישיים לכל דבר. כלומר, יאפשרו הודעה על הפסקת עבודתם של המורים בתוך 30 יום. זאת בצד הדרישה לקצר את תהליכי הפיטורים של המורים המועסקים במסגרת ההסכם הקיבוצי.

המהלך המתוכנן ידרדר למעשה את המורים המועסקים בחוזים אישיים למעמד של מורי קבלן. זה יהיה צעד משמעותי נוסף של הפרטה במערכת החינוך, אותה מקדם משרד האוצר כבר שנים. ההסכם הקיבוצי, עליו חתמה הסתדרות המורים בשנה שעברה, כלל עיקרון זה והכניס לראשונה חוזים אישיים לתוך מערכת החינוך. ארגון המורים נאבק נגד חוזים אישיים גם בחינוך העל יסודי. יו"ר הארגון, רן ארז, כינה את המהלך המתוכנן "צלם בהיכל".

איומי האוצר מחריפים

נוכח העובדה שהאוצר חזר בו מההסכמות שהושגו והפר את התחייבותו לחתום על הסכם קיבוצי חדש עד דצמבר 2023, חידש ארגון המורים במהלך חודש מרס את סכסוך העבודה והצעדים הארגוניים. תחילה באי פרסום ציונים על עבודות ומבחנים, ובהמשך - באיסור פעילות לאחר השעה 15:30, שמשמעותו העיקרית - ביטול טיולים רב-יומיים. בתגובה לעיצומים, איים הממונה על השכר במשרד האוצר,

סניף מק"י בתל-אביב מסכם שלוש שנים דוקא במלחמה גל מצטרפים חדשים

הפקרתם לתאונות עבודה תכפות; בסולידריות עם עובדות הניקיון ועם מאבק המורים. סניף הוביל מחאות במגוון נושאים מקומיים: פינוי התחנה המרכזית; למען דיוור צודק לתושבי יפו; ולמניעת פינוי התושבים מגבעת עמל. ב-2022 הצטרפו חברי הסניף להפגנות נגד יוקר המחיה. באוגוסט 2023 הצטרף הסניף ל"צעדת המתים" – מחאת ענק בת"א נגד ההפקרה של החברה הערבית לאלומות של ארגוני הפשיעה.

ה-1 במאי

ב-1 במאי 2022 ארגן הסניף צעדה בשדרות בן ציון ורוטשילד. זו נסתיימה במסיבת במועדון הגדה השמאלית. ב-2023 נערכה צעדת 1 במאי מיפו למרכז ת"א תחת הכותרת: "פועלים נגד הדיקטטורה בשותפות יהודית-ערבית". מדי שנה מצטרף הסניף להפגנה המרכזית בנצרת לרגל ה-1 במאי. בנסיעה להפגנה זו נוטלים חלק גם פעילים שאינם חברי המפלגה וחד"ש. נציגות הסניף משתתפת מידי שנה גם באירועי אחד במאי שמארגנת ההסתדרות.

סניף ת"א מצטרף באופן תדיר להפגנות ארציות הנערכות בצפון לציון יום האדמה. חברי הסניף נטלו חלק בהפגנה בלוד בעקבות אירועי מאי 2021 ובהפגנות חד"ש בבאקה אל-גרביה ובאום אל-פחם נגד המלחמה בעזה. בחודשים ינואר-מרס 2024 השתתף הסניף בהפגנות נגד המלחמה שנערכו בבקעת הירדן, בדיר חנא, במג'ד אלכרום ובחיפה (14.4). בשתיים האחרונות היוזמה הייתה של שותפות השלום.

הבחירות לכנסת והבחירות המקומיות

סניף תל אביב התגייס למערכות הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות. תורמת לכך הצטרפותו למק"י של דור צעיר ואנרגטי. הקמפיין בעברית כלל פעילות ברשתות, חוגי בית, כנסים ציבוריים ומטה טלפנות נמרץ. קמפיין זה פעל ללא משרד פרסום פרט להזמנת שירותים ספציפיים.

בשנים 2018-2023 פעלה במועצת עיריית ת"א-יפו סיעת אנחנו העיר, סיעה בת של חד"ש, ובה היו חברים אמיר בדראן, שולה קשת ומוריה שלומות. הסיעה ביססה את מעמדה ככוח אופוזיציוני פעיל ומשמעותי. פעילות הסיעה התמקדה במגוון נושאים חברתיים ודמוקרטיים, תוך שימת דגש בשיתוף פעולה יהודי-ערבי ובשיפור חייהם של כלל תושבי העיר. לקראת הבחירות המקומיות (27.2.24) נטל על עצמו הסניף תפקיד מרכזי בהקמת הרשימה כולנו העיר. זו כללה את מרכיבי אנחנו העיר וכן פעילים של הארגונים עיר סגולה ועיר ירוקה. הרשימה ניהלה קמפיין בחירות שמאלי אנטי-פאשיסטי בתל אביב וביפו, וזכתה בתמיכה של כ-15 אלף מצביעים. את כולנו העיר מייצגים כעת במועצת העירייה החברים: אמיר בדראן, שולה קשת ואיתמר אבנרי.

הסניף התמיד בעריכת מפגשים לצירוף חברים חדשים למק"י. ב-2002 הייתה ירידה מסוימת בקצב ההצטרפות של חברים חדשים, אך ב-2023 נרשמה בו עלייה משמעותית. במפגשי ההצטרפות מתארחים חברים מהנהגת המפלגה. חברים המצטרפים לסניף מק"י הם ברובם צעירים בשנות ה-20 וה-30 לחייהם, סטודנטים ועובדים שכירים.

סניף תל אביב של המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) ערך השבוע (14.4) אסיפה כללית. באסיפה סיכם הסניף את פעילותו מאז האספה הקודמת שנערכה ביוני 2021. ועד הסניף היוצא הגיש לעיון החברות והחברים דו"ח מפורט על הפעילות. חלקים ממנו מובאים להלן.

המחאה נגד ממשלת הימין תפסה חלק נכבד מפעילות הסניף בשנים האחרונות. מאז הבחירות לכנסת, בעקבותיהן הוקמה ממשלת נתניהו הקיצונית מכולן עד כה, נערכות הפגנות שבועיות של המחאה הגדולה להגנת הדמוקרטיה. הסניף השתתף בהפגנות אלה החל בהפגנה הראשונה. היה שותף פעיל להקמת הקואליציה "הגוש נגד הכיבוש" יחד עם הארגונים לוחמים לשלום, מסתכלים לכיבוש בעיניים ושתי. בהמשך הצטרפו לקואליציה כ-40 קבוצות וארגונים נוספים, אשר מפגינים מדי מוצ"ש ב-22 אתרים ברחבי הארץ. הסניף הוא הכוח המוביל בגוש נגד הכיבוש.

במסגרת המחאה השתתף הסניף גם בסדרה של "ימי זעם" נגד הממשלה, שכללו חסימות כבישים וצעדות ברחבי העיר. חברי הסניף הצטרפו בהתמדה לימי השיבוש שנערכו בכיכר השעון ביפו בהרכב יהודי-ערבי. במסגרת המחאה יזם הסניף הפגנות בשיתוף ארגונים-עמיתים בגוש נגד הכיבוש, לרבות ההפגנה במרס 2023 נגד הקמת המיליציות של בן גביר. הניסיון לשלב מסרים חברתיים ומעמדיים בפעולות המחאה (כמו: "אין דמוקרטיה בלי זכות שביטה") לא נענו. לעומת זאת, מסרים שהוטמעו בפעילות הגוש נגד הכיבוש, אשר מחברים את המערכה להגנת הדמוקרטיה עם המאבק בכיבוש זכו, על אף ניסיונות השתקה מצד גורמים שמרניים, בחשיפה ובאדה גוברות ככל שהמחאה נמשכה.

נגד המלחמה בעזה

בעקבות המלחמה העקובה מדם בעזה, הצטרפו חברי הסניף מחודש נובמבר 2023 בכל שבוע להפגנות למען הפסקת אש, להשבת החטופים ונגד הממשלה. הנפנו שלטים נגד המלחמה ובעד עסקה להחלפת חטופים ואסירים.

בנובמבר סירבה המשטרה לאשר את קיומה של הפגנה. בתגובה קיימו חברי הסניף משמרת מחאה נגד סתימת פיות מול מטה המשטרה ברחוב סלמה. במשמרת, בה נטלו חלק כ-50 איש, דוכאה באלימות ונעצרו 18 מפגינים. אך הסניף לא ויתר ופעל לעריכת הפגנה ארצית של חד"ש בנובמבר 2023. ארגונים ומפלגות אחרים חששו לצאת להפגין. נוכח התנגדות המשטרה לאישור ההפגנה, עתרה חד"ש לבג"ץ. בפשרה שהושגה התירה המשטרה לקיים את ההפגנה בגן צ'רלס קלור במגבלה של 700 מפגינים. הייתה זו ההפגנה המאושרת הראשונה נגד המלחמה. בסוף חודש דצמבר חזר הגוש נגד הכיבוש להפגנות השבועיות הקבועות הנערכות בצומת הרחובות קפלן ודה וינצ'י בקריאה להפסקת אש מיד ולעסקה של "כולם תמורת כולם". ב-15.3.24, ביוזמת אקטיב כיבוש של הסניף, התקיימה מול שגרירויות צרפת וארה"ב בת"א הפגנה בתביעה להכרה במדינה פלסטינית של שותפות השלום - קואליציה נגד המלחמה שהוקמה ביוזמת חד"ש.

פעילות להגנת זכויות העובדים

לאורך כל תקופת הדות, יזם הסניף משמרות מחאה רבות בנושאים של זכויות עובדים: להגנה על פועלי הבניין מפני

פעילי המפלגה הקומוניסטית המרקסיסטית ההודית בעצרת בחירות במערב בנגל (צילום: המפלגה הקומוניסטית המרקסיסטית ההודית)

ראש הממשלה מודי מחוקק חוקים נגד מוסלמים חוק הלאום והבחירות הקרובות בהודו

גם לטעון כי סוגיית הפליטים נוצרה מתוקף סכסוך דתי בין המוסלמים לבין הלא-מוסלמים. אולם טענה זו מתעלמת מהעובדה שהפליטים שמגיעים ממדינות אלה הם ברובם מוסלמים.

כעת, עם תחילת מערכת הבחירות לפרלמנט, החליטה ממשלת הודו להפעיל את החוק. צעד זה נתקל שוב בזעם ציבורי מצד ארגוני השמאל והמרכז.

התרחקות מהאופי החילוני הקבוע בחוקה

המפלגה הקומוניסטית המרקסיסטית של הודו טוענת כי יישום החוק כעת נועד לפלג את האוכלוסייה בהעמדה של ההינדואים נגד המוסלמים. כן טוענות מפלגות השמאל והמרכז, כי אישורו עכשיו של החוק מעיד על המדיניות העתידית של ממשלת הודו: המשך חקיקה שתתבסס על דת ועל הנגדה בין אוכלוסיות. זו התרחקות מהאופי החילוני שקובעת החוקה של הודק, הדגישו.

הצעת החוק וההתנהלות סביבה דומות לשיח הציבורי המתנהל בישראל סביב חוק הלאום. גם בישראל התריע השמאל העקבי שחוק הלאום הוא תקדים לחקיקה עתידית על בסיס לאום. אזוהרה זו מתממשת כמו שנוכחנו לדעת בשנים האחרונות.

סוגיית חוק הלאום ההודי עולה, כאשר מול מזימתו של מודי התאחדו כל מפלגות האופוזיציה, מהימין הקיצוני ועד הארגונים הקומוניסטיים השונים, בברית פוליטית במטרה להפיל את מודי.

מודי מצידו מנהל קמפיין הקורא לציבור להצביע כצפוי בעדו, כלומר ל-BJP. מודי שואף להשיג בבחירות אלה רוב שיאפשר לו לשנות את החוקה ההודית. הוא נחוש בהחלטתו להמשיך במדיניות של הפרדה ושל הסתה בין הקבוצות השונות בחברה ההודית.

עידן סלוצקר

ערב מערכת הבחירות לפרלמנט בהודו, שתימשך מ-19 באפריל עד 1 ביוני, החליטה ממשלת מודי להחזיר לשיח הציבורי ואף להוציא לפועל את השינוי בחוק האזרחות ההודי שאושר בעבר אך לא בוצע.

השינוי בחוק האזרחות

השינוי בחוק האזרחות ההודי, שאושר בפרלמנט בשנת 2019, קובע כי פליטים שהגיעו להודו מהמדינות השכנות: פקיסטן, אפגניסטן, בנגלדש ואחרות רשאים לקבל אזרחות הודית בתהליך מקוצר ופשוט יותר, אך זאת בתנאי שהם בני הדתות ההינדו, סיקים בודהיסטים, ג'אינים או נוצרים. כלומר, רק לא מוסלמים, שהם הרוב בקרב הפליטים מהמדינות הללו. החוק, אשר עבר בקלותיהם של צירי מפלגת מודי (BJP) ושותפיהם לקואליציה, נתקל בביקורת ובהתנגדות חריפה מצד מפלגת הקונגרס ושמאלה.

הביקורת של המפלגות הוטחה באפליה הבוטה בחוק כלפי בני הדת המוסלמית. מפלגות אלה טוענות כי הסכנה הגדולה בחוק היא שהוא תקדימי וישמש בעתיד בסיס לחקיקה אנטי-מוסלמית נוספת בהודו. מפלגת הקונגרס טענה בביקורתה שצעד זה מרחיק את הודו מהמסורת של גנדי הטבועה בחוקה של הודו, ואשר אינה מבדילה בין הקבוצות האתניות והדתיות השונות בחברה ההודית.

התנגדות המפלגות התבטאה גם בהתנגדות ציבורית רחבה. המונים השתתפו במחאות. מחאה עוצמתית במיוחד התקיימה בבירה ניו דלהי, במהלכה נהרגו מאש המשטרה כמה מוחים. ההתנגדות הציבורית הרחבה אילצה את הממשלה להמשיך ולהשהות את הפעלת החוק.

כאשר אושר החוק בפרלמנט, הציגה אותו ממשלת מודי כ"חוק הומניטרי", אשר מטרתו היא "חיובית", אשר נועד לעזור לפליטים ואשר אין בו תקדים לחקיקה פנים הודית. לטענת הממשלה, הוא נועד לסייע למיעוטים הדתיים הנרדפים באותן מדינות. בנופפה בחוק, ניסתה ממשלת מודי

דמותו של כרמי בן נון בגילומו של השחקן דרור קרן (צילום מתוך הסרט)

"טור פרידה" של הבימאי רוני ניניו והשחקן דרור קרן סרט דרמה העלול להפוך מציאות מרה

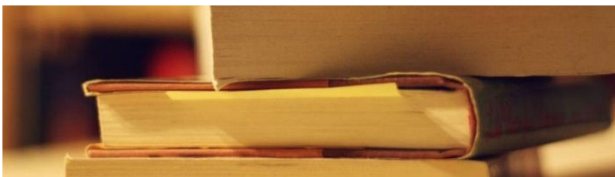
האלימות כלפיו. הודעות איומים נשלחות אליו ואל משפחתו, מברג ננעץ בצמיג רכבו ולבסוף (ספוילר) סמוך לרכבו דוקרים אותו שני רעולי פנים המסתלקים מהמקום.

הסוף המר מגיע לאחר שהוא זוכה ברגע של חסד וחייו לכאורה שבים למסלולם: הוא מבין כי הבית שלו הוא משפחתו וכי המאבק הוא מאבק על דמותו וצלמו עבור עצמו ועבורה. אך הוא לא מספיק לסיים לכתוב את "טור הפרידה" שלו - עוד טור נגד הממשלה והמסית העומד בראשה.

סרטם של קרן וניניו הוא תמרור אזהרה, קו אדום בוהק המזהיר מפני העלול לקרות לפוליטיקאים, למפגינים ולעיתונאים ביקורתיים שהשלטון וזרועותיו התיירו את דמם. הגיבור כרמי בן נון תוהה באחת הסצנות: "למה אף אחד לא נוקט עמדה?". בן נון יש לומר הוא דמות מתריסה. הוא מתריס נגד הגבלות הקורונה, שבעיניו הן הגבלות דיקטטוריות שנתניהו הטיל על האזרחים.

הבחירה בז'אנר האקטואלי-פוליטי הוא משב רוח רענן בזירה תרבותית הבורחת מהפוליטי כמו מאש. האזרחים מוזנים השכם וערב בכידור זול ואף מדכא מחשבה. אך דרור קרן ורוני ניניו אומרים לנו, הצופים: היזהרו. מבחינת נתניהו והממשלה, דמם של עיתונאים מותר.

זוהר אלון

שבוע שיר / לריסה ביולר

* / מתי שמואלוף

אַחְרֵי הַצָּבָא, אָתָּה מִתְחִיל מִיָּד לְעֵבֶד בְּחַנוֹת.
עִם כְּנָפִים עֲדִינֹת מִשָּׁל פְּרָפֶר הָעֵשׂ, אָתָּה טוֹנֶה מִמְלַכַת מְשִׁי
זְעִירָה בְּרַחֲבוֹת הַמְּטַנְפִים
שֶׁל הָעִיר הַתְּחַתִּית שֶׁל חִיפָה.
כְּשֶׁהַחַנוֹת פּוֹשְׁטֹת אֶת הַרְגֵל, וְגַם אֶת הַשֶּׁפֶה,
אֲנִי הוּא זֶה שִׁיּוֹצָא, לְטוֹת מִמְלַכָּה שֶׁל עֲנִי
בְּעִיר הַתְּחַתִּית שֶׁל הַשִּׁירָה.

(מתוך ספר בכתובים שיראה אור הקיץ בהוצאת פרדס)

ההסתה של נתניהו ושלוחיו בכנסת ומחוצה לה נגד מפגינים עולה שלב נוסף: ביביסט דורס מפגינים בתל-אביב; הממשלה וערוץ התעמולה הארסית 14 מכנים את המפגינים "טרוריסטים ושלוחי חמאס". המפגינים סופגים דה-לגיטימציה מוחלטת, אבל ראש השב"כ רונן בר מזהיר "מפני אלימות" לא מצד ראש הממשלה ותומכיו, אלא מצד המפגינים. אשמתם? הם הקיפו את בית ראש הממשלה ברחוב בלפור בירושלים כשהם נושאים לפידים.

בעיתוי זה, עלה לאקרנים סרט ישראלי השוזר את האישי בפוליטי. "טור פרידה", סרטם של השחקן והתסריטאי דרור קרן ושל הבימאי רוני ניניו, נעשה בהתנדבות מלאה מצד כל צוות השחקנים והיוצרים.

נותר חסר מילים

בסרט בא לידי ביטוי מצב העלול להפוך מציאות. הימים הם ימי מגפת הקורונה ב-2020, והשלכות משבר הקורונה וההפגנות נגד נתניהו משתלבות אלה באלה. האווירה הציבורית מתלהטת והציבור קורס, אינו יכול עוד לשאת את עוצמת המשבר. כרמי בן נון (דרור קרן) הוא עיתונאי ביקורתי הכותב טורי דעה נגד ראש הממשלה.

קטעי טלוויזיה ורדיו המסקרים את המחאה ואת תומכי הממשלה הם פסקול הסרט. המגבלות ופרשני החדשות סוגרים על בן נון. הוא חש כי תש כוחו עוד ועוזב את ביתו. בן נון אינו מדבר לא עם אשתו ולא עם בנו החי בהוסטל לפגועי נפש ואינו מורשה לצאת ממנו בשל החשש מהתפשטות המגפה. אך על אף שכתביבה היא פרנסתו של בן נון, הוא נותר חסר מילים לראשונה בחייו: אינו מסוגל להסביר מה קורה.

קמפיין בשם "עיתונאים בוגדים", המתכתב עם קמפיין "השתולים" מ-2015 של ארגון הרדיפה "אם תרצו", מסמן את העיתונאים כרמי בן נון, רביב דרוקר ואמנון אברמוביץ' "כעיתונאים בוגדים". בן נון מסרב להיבהל ואינו נוקט באמצעי זהירות כלשהו. משפחתו הקרובה מודאגת מאוד לגורלו. במציאות, דרוקר ואברמוביץ', מבכירי העיתונאים בישראל, מאוימים תדיר מצד המון מוסת ובערוץ תעמולה המזורים מסורים אנטי-דמוקרטיים נגד עיתונאים. מתנגדי הממשלה מרימים את העיתונאים על כפיים ואילו תומכי הממשלה משתלחים בהם בארסיות.

הבתים מתפרקים

הבית הסימבולי (המדינה) והבית הממשי של בן נון מתפרקים. המון אקראי רודף אחריו ובהדרגה מחריפה

עתרו כדי לשחרר את גופת ואליד דקה

המשך המאמר מעמ' 3

המלחמה עם איראן: עשר נקודות לדיון

8. חידושים נוספים הם: ההתייצבות הגלויה של ברית סנטקו"ם (פיקוד מרכז של נאט"ו) לצד ישראל וחשיפתה בפעולה ראשונה (ומוצלחת) של החזית האנטי-איראנית, שבנתה ארה"ב בשנים האחרונות במזרח-התיכון. ביירוט הטילים והכטב"מים ששוגרו לעבר ישראל השתתפו ארה"ב, בריטניה, צרפת ומדינות נאט"ו נוספות, וכן ירדן וסעודיה וכנראה גם עיראק. מול 'ציר ההתנגדות' הופיע בפעולה, לראשונה, ציר אמריקאי במסגרתו משתתפת ישראל במלחמה במזרח-התיכון בצד מדינות ערביות. המרחב בין איראן לישראל הוא, מעתה, לא רק מרחב פתוח לפעולת איראן נגד ישראל אלא גם מרחב פעולה נגד איראן. למטוסים ישראליים היכולת להפציץ את איראן מקרוב ומכיוונים שונים(!).

9. לשיתוף הפעולה נגד איראן אחראי הגנרל מייקל קורילה, מפקד פיקוד מרכז של נאט"ו. ארה"ב היא שאיפשרה לנתניהו ליירט את הטילים ששיגרה איראן. רק הודות לאישור ולגיבוי האמריקאיים מסוגל נתניהו לפעול. בימים הראשונים נראו פנים מחויכות ולחיצות ידיים. אבל הידידים גם תובעים מישראל לא להגיב כרגע על ההתקפה. בימים הקרובים יתברר, אולי, איך השפיעה ההתקפה האיראנית על נסראללה. ניווכח גם מהי המשמעות של שלב חדש זה על המשך המו"מ בנושא החטופים. האם יתחדש בכלל? והעיקר, האם הפעולה המתוכננת ברפיח היא מרכיב בתוכנית האמריקאית לגבי משחק הסיום בעזה? אל תעצרו את נשימתכם.

10. מקורות ישראליים נקבו כבר בעלות ליל היירוטים: כשני מיליארד שקלים. מלחמה באיראן, אם תפרוץ, תעלה הרבה הרבה יותר בדם ובדמים. מיצינו את שניתן להשיג במלחמה, ונראה שזה נכון גם לפלסטינים. את המלחמה בעזה יש לסיים עכשיו בשחרור החטופים שלנו והאסירים הפלסטינים, ביציאת הצבא מהרצועה ובפתיחת מו"מ לפתרון קבע של הסכסוך על בסיס סיום הכיבוש וכינון מדינה פלסטינית שבירתה ירושלים המזרחית. במסגרת מו"מ זה, יצטרפו הפלסטינים למצוא את הדרך לאיחוד כוחות. הישראליים יצטרפו להבחין בין כמיהה למציאות. איראן לא חייבת להמשיך להיות אויבת. מזרח תיכון החי בשלום יהיה גם תלוי פחות באמריקאים.

אבישי ארליך

מרכז עדאלה עתר בשלישי (16.4) לבג"ץ בשם משפחתו של ואליד דקה בדרישה שיורה לשב"ס ולמשטרה למסור את גופת המנוח, כדי להביאו לקבורה מידית ביישובו באקה אל-גרבייה, וזאת לפי מצוות דתם של בני משפחתו. בבוקר ה-7 באפריל, בעודו במשמורת שב"ס, הועבר דקה חולה הסרטן לבית החולים אסף הרופא ובערכו של אותו יום נקבע מותו. בעתירה, שהוגשה באמצעות המנהלת המשפטית בעדאלה ד"ר סוהאד בשארה ומנכ"ל עדאלה ד"ר חסן ג'בארין, נטען שב"ס ומשטרת ישראל מעכבים את מסירת הגופה של המנוח דקה שלא כדין תוך פגיעה בזכות לכבוד הן של המנוח והן של המשפחה. כן נטען כי פגיעה זו נעשית ללא חקיקה מסמיכה, בניגוד להלכה הפסוקה ולעקרונות שלטון החוק. בעתירה מודגש שב"ס לא איפשר לעותרים לבקר אצל המנוח במשך תקופה ארוכה של למעלה משישה חודשים, על אף ידיעתם שהוא חולה סופני. שב"ס גם לא הודיע למשפחה כי המנוח הועבר לבית חולים בבוקר יום פטירתו בשל הידרדרות מצבו, ולא אפשרו לבקרו בטרם מותו. שב"ס אף לא הודיעה למשפחה אודות פטירתו של המנוח ולא מסר לידיהם תעודת פטירה.

בנק"י תל אביב

פסטיבלי - ממלחמה לשותפות

מופעי מוסיקה יהודית-ערבית
דוכנים של אמנות ושל ארגונים
ודברים של פעילי שלום ושותפות

יום שישי, 19.4, 11:00

אולם הגדה השמאלית, אחד העם 70, ת"א

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

מושב הוועד המרכזי

על סדר היום: דיון פוליטי, סיכום
הבחירות המקומיות, הכנות ל-1 במאי

יום שבת, 20.4, 11:00, חיפה

חד"ש ירושלים

עובדים בזמן מלחמה

הרצאה של ד"ר אפרים דוידי ודין

יום חמישי, 25.4, 18:00, רחוב כורש 14

zoha.org.il

זו הדרך ברשתות החברתיות

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

